

МІСТО ЖИВЕ МАЙБУТНІМ

Серед сіверянських лісів, у межиріччі Десни і Дніпра-Славути, за 200 кілометрів північніше Києва, майже на кордоні з Білоруссю, виросло молоде, але вже знане в світі місто Славутич. Географічно – Чернігівщина, адміністративно – Київщина.

Наймолодше в Україні місто з самого початку свого заснування стало центром соціального оптимізму. Його поява мала засвідчити світові здатність радянського суспільного ладу не лише приборкати атом, а й, скориставшись гірким досвідом Чорнобильської катастрофи, унеможливити її повторення як у нашій країні, так і за кордоном.

Рішення про будівництво Славутича як нового міста для постійного проживання працівників Чорнобильської АЕС та членів їхніх сімей після аварії на ЧАЕС було прийнято 2 жовтня 1986 року директивними органами колишнього Союзу. А вже у вересні-листопаді того ж року завершено проектування, в грудні розпочато будівництво силами восьми радянських республік.

26 березня 1988 року видано перші ордери на заселення квартир.

Здійснити цей проект передбачалося в дві черги: будівництво міста для проживання в ньому 22,8 тис. жителів і подальший розвиток міста, щоб згодом у ньому могли мешкати до 30 тис. жителів.

При спорудженні Славутича використано найдосконаліші проекти житлових і громадських споруд республік, що надало забудові кожного комплексу (кварталу) національного колориту. Зводили не просто місто, а місто-мрію, місто майбутнього, якнайліпше пристосоване до задоволення потреб його мешканців.

Сьогодні Славутич має 12 кварталів: Бакинський, Белгородський, Вільнюський, Добринінський, Єреванський, Київський, Ленінградський, Московський, Ризький, Таллінський, Тбіліський, Чернігівський.

Територія забудови міста – 7,5 квадратних кілометрів. Архітектурно-композиційне вирішення Славутича базується на наступних принципах:

- цілісні містобудівельні комплекси (квартали), що включають об'єкти соціально-культурного побуту, інженерну інфраструктуру й зовнішній благоустрій;
- максимальне збереження існуючих лісонасаджень, подальше озеленення міста й благоустрій прилеглої зеленої зони;
- розділено пішохідний та автомобільний рух на основі домінування руху пішоходів і визначення пішохідних зон;
- створено розвинуту мережу для велосипедного ру-

ху, локалізовано автомобільний рух за периметром житлових масивів, облаштовано місце зберігання транспортних засобів на периферії міста.

Особливості планувальної структури і компактності Славутича зумовило використання двоступеневої системи обслуговування населення:

I ступінь – заклади повсякденного обслуговування, які розміщуються в кожному кварталі з максимальним радіусом досяжності 300-500 метрів і забезпечують потреби населення в повсякденних первинних послугах;

II ступінь – об'єкти загальноміського значення (періодичного і епізодичного використання), сконцентровані за зональним принципом: адміністративно-побутова, привокзальна зони, лікарняний комплекс та інші.

Дотримання цих принципів дало змогу створити компактне, орієнтоване на стабільне функціонування місто з режимом підвищеного комфорту.

Однак розвал Союзу залишив молоду державу віч-на-віч із її проблемами, а збудоване зусиллями багатьох республік інтернаціональне місто енергетиків постало перед перспективою суцільного безробіття і економічного занепаду після закриття Чорнобильської атомної електростанції.

Сьогодні впевнено можна сказати: цього не сталося. Бо в Славутичі живуть люди, яким не вперше довелося приймати виклик долі, й котрі мають відповідальну і високопрофесійну владу. Вона почала займатися проблемами розвитку міста й диверсифікації його економіки ще на початку 90-х років.

Починаючи з 1988 року, до вирішення питань життєдіяльності Славутича залучалася громадська думка жителів, наукові установи. Відтак створювалася модель місцевої демократії. Не лише щодо реалізації стратегії розвитку міста, а й щодо її розробки через різноманітні форми спілкування: громадські збори, муніципальні слухання, засідання Громадської ради з розвитку міста, прямі телеэфіри з представниками міської влади, керівниками підприємств, установ та організацій, ділові ігри, залучення найширшого кола соціально активної частини населення.

За ці роки в Славутичі створено найсучаснішу соціальну інфраструктуру. Цілком заслужено, що, крім багатьох на-

город, місто отримало сертифікат № 1 міста-лабораторії в рамках проекту "Муніципальна майстерня".

Сьогодні є всі умови для того, щоб Славутич впевнено дивився в майбутнє. Завершується корегування Генерального плану забудови міста на 30 тис. жителів з урахуванням економічного розвитку, диверсифікації економіки в умовах знятої з експлуатації Чорнобильської АЕС.

У тих, кому довелося відвідати Славутич, створюється враження: місто будувалося спеціально для дітей, а все інше – лише додаток до цього.

Освітня система налічує чотири загальноосвітні школи, в яких навчається понад 5600 учнів, Центр захисту дітей. Учні 10–11 класів мають змогу отримати професію в Центрі професійного розвитку за однією з дев'яти ліцензованих програм (комерсант офісу, секретар-референт, оператор ЕОМ та інші). Центр успішно проводить профорієнтаційну роботу з молоддю.

У шкільній новобудові розмістилися ліцей для особливо обдарованих дітей, навчальний центр Чернігівського державного інституту економіки та управління, філіали Національного технічного університету "КПІ", Національного університету ім.Т.Г.Шевченка. Відтак у Славутичі з'явилася можливість отримати не тільки середню, а й вищу освіту.

У школах міста намагаються не лише навчати дітей, а й виховувати особистість, розвивати здібності кожного. Всі школярі мають змогу реалізувати себе сповна. Учні отримують високоякісну сучасну освіту, про що свідчать їхні успішні виступи на Всеукраїнських олімпіадах з базових дисциплін та конкурсах-захистах науково-дослідницьких робіт членів Малої академії наук України.

Як приватна освітня установа вісім років у місті діє навчальний центр "Перспектива", в якому діти вивчають інформатику, українську, англійську, німецьку та російську мови, а також математику.

Високоєфективне навчання з використанням сучасних методик і технічних засобів, відео- та аудіокурсів, підручників всесвітньо відомих видавництв пропонують курси іноземних мов "Лінгва", що працюють при Славутичській лабораторії міжнародних досліджень і технологій.

Мережа дитячих дошкільних закладів представлена дитячими садками: "Калинка", "Янтарик", "Золотий ключик", "Маріте", "Джерельце", "Крунк", "Айгунь", "Теремок". Юні славутичани виховуються в атмосфері любові до української мови, національної культури, в кожному дитячому закладі є кабінети народознавства. В них створено атмосферу, що сприяє розвитку дитини. Система багатofункціональних приміщень дає змогу юним славутичанам займатися малюванням, музикою, співами, танцями, фізкультурою, конструюванням та іншими видами творчості, готуватися до навчання в школі. Цьому ї слугують музичні, спортивні зали, кабінети ЛФК, фізіокабінети, студії образотворчого мистецтва, басейни.

Осередком мистецького життя є Дитяча школа мистецтв. Тут на п'яти відділеннях – музичному (16 інструментів), хоровому, хореографічному, театральному та образотворчого мистецтва – навчаються близько 800 дітей. Щороку вони влаштовують понад 100 концертів і виставок. Постійний творчий пошук, прагнення до відкриття у душах дітей світлого розуміння і прийняття прекрасного, що несе в собі мистецтво, розвиток їхніх природних здібностей, фантазії, навчання практичним навичкам – ось складові успіху та заслуженого авторитету школи не тільки в місті, а й за його межами. Не було жодної республіканської, обласної художньої виставки, щоб юні митці не отримували призів.

Палац дитячої творчості, збудований у 1996 році, – це творча лабораторія юних славутичан. Понад 750 його вихованців віком від 5 до 21 року мають змогу обрати свій власний освітній маршрут майже з 30 напрямків навчально-виховної роботи, які сьогодні пропонує цей заклад дітям та їхнім батькам. І це не тільки звичні для всіх види художньої творчості, а й нові захоплюючі сфери творчості – журналістика, телебачення, туризм, автомобілізм, школа здорового способу життя тощо. Традиційно в Палаці відбуваються такі заходи, як загальноміський фестиваль дитячої творчості "Таланти твої, Славутич", загальношкільний фестиваль дитячого телебачення та преси "Зосенька". А в дні проведення щорічного міжнародного фестивалю "Золота осінь Славутича" місто стає столицею дитячої творчості, телебачення, преси. Фестиваль успішно досягає своєї мети – виховує в молоді активну життєву позицію, відшукує і підтримує обдарованих дітей, забезпечує повноцінний відпочинок, дозвілля та культурне життя.

На базі міської дитячої бібліотеки в місті відкрито Бібліотечно-інформаційний центр, діяльність якого спрямовано на створення інформаційного сервісу та допомогу в навчанні, розвиток інтелектуальних, творчих здібностей дітей і підлітків. До уваги юних славутичан – комп'ютерна та множильна техніка, відеотека, мережа Інтернет, медіафонди: відеокасети, компакт-диски, дискети, записи на платівках.

Місто також має розвинений комплекс спортивних споруд, серед яких: фізкультурно-оздоровчі комплекси загальною площею 3600 кв.м, дитяча юнацька спортивна школа, загальноміський стадіон, спорткомплекс "Олімпієць", яхт-клуб. Серед юних спортсменів є переможці, призери на першість кубків світу, Європи, України

з різних видів спорту. Мешканці Славутича можуть розвивати свої спортивні здібності, займаючись боротьбою, баскетболом, художньою гімнастикою, футболом, тенісом, важкою та легкою атлетикою, спортивними танцями, атлетичною гімнастикою, плаванням, шахами, акробатикою, парусним спортом. Славутчани мають змогу показати свої досягнення в спорті на щорічних міських спартакиадах, міжнародних змаганнях з футболу, спортивних танців, а також беручи участь у змаганнях різного рівня, що проходять за межами міста.

Розвиненість інфраструктури є одним із чинників стабільної демографічної ситуації в місті. В Славутичі кількість народжень у 2-2,2 разу перевищує кількість смертей. Тільки минулого року в місті народилося 208 дітей. А з часу відкриття пологового будинку (27 червня 1989 року) на світ з'явилося понад 4000 малюків.

Першого вересня більш як 600 першокласників сіли за парти в школах міста. Відтак, кількість випускників з кожним роком збільшується. Невдовзі школи міста щороку закінчуватимуть 700 юнаків і дівчат.

Діти – пріоритет міської влади, майбутнє міста.

Для славутчан здоровий спосіб життя стає першочерговою необхідністю. Місцева влада це всіляко підтримує. В 1994 році в Славутичі почато роботу за проектом Всесвітньої організації охорони здоров'я "Здорові міста".

Реалізація обраної програми є довготривалим процесом, але, без сумніву, необхідною, підтвердженням чого є надання Славутичу сертифікату № 1 "Міста-лабораторії" в рамках проекту "Майстерня муніципального управління".

Для медичного обслуговування славутчан створено лікувальний комплекс, який обладнано сучасним діагностичним і лікувальним устаткуванням, ведеться робота з впровадження страхової медицини.

І влада, і територіальна громада докладають усіх зусиль, щоб найгостріша екологічна проблема перестала існувати. І результат є: за екологічну реабілітацію території та збереження природи Славутич нагороджено Золотою медаллю міжнародного руху "Екофорум за мир".

Вагомий внесок у розвиток міжнародного співробітництва з питань безпечного використання ядерної енергії робить Славутичське відділення Міжнародного Чорнобильського центру з проблем ядерної безпеки, радіоактивних відходів та радіоекології, у складі якого діють дві лабораторії:

* Лабораторія інженерних розробок та технологій створена для вирішення проблем, пов'язаних із експлуатацією атомних енергетичних установок та їх безпечним виведенням з експлуатації, координації зусиль світового співробітництва, спрямованих на надання технічної допомоги підприємствам атомної енергетики, розвиток співробітництва в галузі науково-дослідних робіт;

* Міжнародна радіоекологічна лабораторія, метою якої є створення основи для співробітництва під час проведення орієнтованих на практичне застосування наукових досліджень із використанням передових науково-технічних досягнень в галузі дозиметрії, радіонуклідних концентрацій, біологічних наслідків радіоактивного забруднення.

Місія Славутичського відділення МЦЦ полягає в тому, щоб набувати, розповсюджувати і застосовувати національні та міжнародні знання й передові технології з метою безпечного використання атомної енергії, запобігання й пом'якшення наслідків ядерних інцидентів, створювати нові високотехнологічні виробництва.

Як продовження наукових досліджень впливу техногенних катастроф на різні сфери життя і важливою складовою організаційно-економічного механізму соціальної політики планується відкриття в Славутичі Реабілітаційного медичного центру на базі спеціалізованого медико-санітарної частини №5 із залученням Українського національного центру радіаційної медицини. Це дасть змогу проводити дослідження в сфері радіомедицини і вивчення наслідків впливу на стан здоров'я населення, що проживає і працює в забруднених регіонах.

Нині Славутич залишається монопрофільним містом. Навіть після закриття Чорнобильської АЕС (15 грудня 2000 року) 65% надходжень до міського бюджету становлять відрахування ЧАЕС, 71% працездатного населення міста є працівниками Чорнобильської атомної станції.

Реалізація програм щодо зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС передбачає поетапне скорочення кількості персоналу. Внаслідок цього буде зменшено надходження до міського бюджету, зросте безробіття.

Заздалегідь, ще до прийняття Кабінетом Міністрів України рішення про остаточне закриття Чорнобильської АЕС, органи місцевого самоврядування Славутича розпочали активну співпрацю з Адміністрацією Президента України, постійними Комітетами Верховної Ради, Кабінетом Міністрів України, міністерствами і відомствами, міжнародними проектами щодо розробки заходів соціального захисту працівників Чорнобильської АЕС, які будуть вивільнені в процесі закриття станції, та жителів міста; формування умов для створення нових рентабельних виробництв, розвитку підприємництва.

Результатом такої співпраці стало прийняття Законів України: "Про загальні засади подальшої експлуатації і зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення зруйнованого четвертого енергоблока цієї АЕС на екологічно безпечну систему", "Про спеціальну економічну зону "Славутич", "Про внесення змін до Закону України "Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності", Указу Президента України "Про заходи, пов'язані з Актом закриття Чорнобильської атомної електростанції", Постанов Кабінету Міністрів України:

“Про заходи щодо соціального захисту працівників Чорнобильської АЕС та жителів м.Славутича у зв'язку із закриттям станції”, “Про Програму створення додаткових робочих місць для працівників Чорнобильської АЕС, які вивільняються після закриття станції, та жителів м.Славутича”. Крім цих нормативно-правових актів, Президент України дав ряд доручень керівникам міністерств і відомств держави щодо соціального захисту працівників Чорнобильської АЕС і жителів Славутича, забезпечення життєдіяльності міста.

Впродовж останніх років досягнуто певних результатів у вирішенні комплексу економічних і соціальних проблем, пов'язаних із закриттям Чорнобильської АЕС, спрямованих на збереження і розвиток інфраструктури Славутича, забезпечення соціальних гарантій персоналу Чорнобильської АЕС, жителів міста.

Зокрема, стабілізувалася загальна соціально-економічна ситуація в місті, зменшився відтік кадрів із Чорнобильської АЕС, розгортаються роботи щодо зняття станції з експлуатації та будівництва комплексу зберігання і переробки радіоактивних відходів. Створено й розпочато діяльність відокремленого підрозділу “Атомремонтсервіс” державного підприємства НАЕК “Енергоатом” Міністерства палива та енергетики України, здійснюється реалізація інвестиційних проектів у межах спеціальної економічної зони “Славутич”, розширено діяльність міського фонду “Чорнобильська АЕС. Славутич. Розвиток”, відкрито Навчальний центр у складі філіалів Чернігівського державного інституту регіональної економіки та управління, Національного технічного університету “КПІ”, Національного університету ім.Т.Г.Шевченка.

“З метою розвитку і економічного зростання міста відкрито Міжнародний центр розвитку бізнесу “Славутич – XXI століття”, який діє у складі комунального підприємства “Агентство з розвитку бізнесу” та його відокремленого підрозділу “Бізнес-інкубатор”; комунального підприємства “Адміністрація спеціальної економічної зони “Славутич”; групи управління спільним проектом ЄС – України – США щодо соціальних проблем, пов'язаних з Чорнобильською АЕС та Славутичем – “План дій”; фондом “ЧАЕС – Славутич – Розвиток”.

Засновники центру здійснюють активну професійну підтримку підприємців, фірм і компаній, ініціативних жителів міста, створюють умови для залучення потенційних інвесторів та партнерів. У практиці реалізації міжнародних проектів у Славутичі вдалося об'єднати кілька потоків міжнародної підтримки – проект Tacis “Пом'якшення соціальних наслідків закриття ЧАЕС” і пілотний проект USAID згідно з Меморандумом про взаєморозуміння між Лойола-коледж, штат Мериленд (США) і виконавчим комітетом Славутицької міської ради щодо створення інкубатора “малого бізнесу”.

Відпрацьовано стратегічний план розвитку Славутича до 2020 року, основною частиною якого є Програма розвитку спеціальної економічної зони.

Модель Славутича – це триєдина модель із складових розвитку: освіта – наука – виробництво.

Місто має надійну і потужну організаційно-економічну основу, стартові можливості для майбутнього розвитку. Існують різні напрямки діяльності, величезний обсяг робіт у зоні ЧАЕС, є й проблеми, пов'язані з відкриттям нової технології виводу блоків з експлуатації, переробки та захоронення радіоактивних відходів.

На думку українських і зарубіжних спеціалістів, Славутич може й повинен стати не лише міжнародною науково-дослідною базою для вивчення наслідків аварій на АЕС та розробки нових ефективних засобів запобігання їм на основі сучасних високих технологій, а й своєрідною соціальною та економічною лабораторією України з реструктуризації монопольного виробництва і розповсюдження досвіду створення сучасних моделей розвитку міст.

“Золоті ворота Славутича” відкриті для взаємовигідного партнерства і для всіх, хто бажає його процвітання.

Мешканці міста над усе вірять у його світле майбутнє. У те, що над Славутичем квітватимуть сонячні весни, а нові покоління славутичан творитимуть його історію, сповнену добра й жаги до життя.